

СТАНОВИЩЕ

Относно дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен доктор, научна специалност 01.01.06.- „Генетика”

Автор на дисертационния труд: **Виолета Николова Късовска**

Тема: „Цитогенетични проучвания върху геномните и хромозомни взаимодействия в анеуплоидни и алоплазмени форми между *Triticum* и *Secale*”

Становище от: доц. д-р Румяна Василевска-Иванова, Институт по физиология на растенията и генетика, БАН, секция „Цитогенетика”

Дисертационният труд на тема „Цитогенетични проучвания върху геномните и хромозомни взаимодействия в анеуплоидни и алоплазмени форми между *Triticum* и *Secale*” обхваща 182 страници (145 страници основен текст и 37 страници библиография на литературните източници), а резултатите са илюстрирани в 11 таблици и 19 фигури. Този обем напълно отговаря на изискванията за изготвяне на докторат за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

Трудът е развит в седем основни глави, като последната глава обобщава изводите и приносите на автора, към които се отнасят получените първични октоплоидни форми тритикале, а също и линиите, резултат от тяхната цитологическа стабилизация.

Библиографската справка, посветена на проблема, разработван в дисертационния труд показва, че цитогенетичните проучвания при тритикале са предмет на изследване от голям брой специалисти. Интересът към тази синтетична житна култура произтича от факта, че тя съчетава качества на пшеницата и ръжта, адаптира се при различни климатични и почвени условия и поради това има значителна търговска стойност през последните десетилетия. Геномните и хромозомните взаимодействия в анеуплоидни и алоплазмени форми между *Triticum* и *Secale* са част от тези изследвания с научно и приложно значение. Следователно, темата на настоящата работа несъмнено е актуална и получените резултати имат широко приложение.

Основната цел на докторската дисертация е ясно формулирана и е осъществена чрез изпълнението на две експериментални задачи. Методите и последователността на провеждане на изследванията са адекватни на поставените цели.

Получените резултати са коректно описани. Диференциалното С-бендинг оцветяване, кариограмите и идиограмите на хромозомите от проучваните генотипове са

илюстрирани от фигури с добро качество. Обсъждането на получените данни е направено в добър стил на изразяване, като авторът показва убедително значението на С-бендинг техниката за идентификация на генотипа.

Сред най-важните оригинални приноси на разработката са получените 14 нови първични октоплоидни форми тритикале, а също и 15-те линии, изолирани в резултат на цитологическа стабилизация от изходните форми 1732-2 и 1737-1.

Работата показва, че докторантът В. Късовска може да изпълнява самостоятелно специфични цитогенетични анализи при пшенично-ръжените хибриди, както и да представя резултатите от това, по един убедителен начин.

Дисертационният труд и приносите са лично дело на докторанта, в резултат на многогодишни научни изследвания, включващи използване на комплекс от методи и техники, като проведените обемни цитологични анализи, полски опити и свързаните с тях системни наблюдения, а също и лабораторни изследвания.

Във връзка с дисертационния труд са представени седем публикации в утвърдени международни и български научни списания, от които 2 самостоятелни и 5 в колектив с водещ автор В. Късовска. Три от статиите имат импакт-фактор.

Авторефератът правилно отразява съдържанието на дисертационния труд, а направените публикации дават възможност на по-широк кръг специалисти да се запознаят с резултатите от изследванията.

Заклучение: Дисертацията на гл. асистент **Виолета Късовска** на тема „Цитогенетични проучвания върху геномните и хромозомни взаимодействия в анеуплоидни и алоплазмени форми между *Triticum* и *Secale*” съдържа научни и приложни приноси за науката и практиката в областта на генетиката и селекцията на тритикале. Препоръчвам на Виолета Николова Късовска да се присъди образователната и научна степен „доктор”.

01.06. 2011

София

Изготвил становището:

доц. д-р Румяна Д. Василевска-Иванова